

Spis rzeczy

Wstęp (Zbigniew Krawczyk, Witold Morawski)	9
1. Wprowadzenie do socjologii (Władysław Markiewicz)	15
Przedmiot socjologii	15
Miejsce socjologii w naukach społecznych	18
Tradycje socjologii	21
Problemy metodologiczne socjologii	24
Teoria socjologiczna a praktyka społeczna	28
2. Współczesne orientacje socjologiczne (Piotr Sztompka)	34
Teoria a orientacja teoretyczno-metodologiczna	34
Pluralizm teoretyczny w socjologii	36
Główne orientacje socjologii	39
Marksizm jako orientacja socjologiczna	48
3. Człowiek jako istota społeczna (Jolanta Kulpińska)	55
Człowiek a społeczeństwo	56
Więź społeczna	59
Grupy i zbiorowości społeczne	64
Kontrola społeczna	70
4. Socjologiczna koncepcja osobowości (Aleksandra Jasińska-Kania)	78
Pojęcie osobowości	78
Elementy składowe osobowości	85
Rola procesów socjalizacyjnych w rozwoju osobowości	90
Mikrospołeczne i makrospołeczne uwarunkowania osobowości	95
5. Rodzina jako instytucja wychowująca (Jan Jerschina)	100
Zaspokajanie potrzeb seksualnych, prokreacyjnych i erotycznych małżonków oraz potrzeb emocjonalnych małżonków i dzieci	102
Ekonomiczne funkcje rodziny	107
Przekazywanie dziedzictwa kulturowego i wychowywanie do uczestnictwa w kulturze	112
Wychowawcze funkcje rodziny	115

6.	Szkoła i wykształcenie (<i>Kazimierz M. Słomczyński</i>)	120
	Kształtowanie się systemu oświaty	120
	Społeczne funkcje szkolnictwa	120
	Struktura szkolnictwa i upowszechnienie wykształcenia	122
	Wykształcenie a rozwój ekonomiczny i społeczny	123
	Wykształcenie a nierówności społeczne	126
	Społeczne uwarunkowania procesu kształcenia	130
7.	Instytucje i organizacje (<i>Antoni Z. Kamiński</i>)	133
	Pojęcia	133
	Instytucjonalizacja organizacji	136
	Biurokracja	138
	Władza i kontrola organizacyjna	142
	Inne typy organizacji	145
8.	Dewiacje społeczne (<i>Kazimierz Frieske</i>)	148
	Porządek społeczny i prawo a zachowania dewiacyjne	148
	Orientacje badawcze socjologii dewiacji	156
	Typy zachowań dewiacyjnych	164
	Dewiacje a struktura społeczna	166
	Przestępczość i zachowania dewiacyjne młodzieży	168
9.	Poziom i sposób życia (<i>Zbigniew Sufin</i>)	170
	Poziom życia	170
	Minimum socjalne i deprywacja warunków życia	172
	Style życia, sposób życia	174
	Współzależność warunków bytu i sposobu życia	177
	Sposób życia w Polsce	178
10.	Człowiek i przestrzeń (<i>Bohdan Jałowiecki</i>)	184
	„Wytwarzanie przestrzeni” jako proces społeczny	184
	Percepcja i waloryzacja przestrzeni	189
	Przyswajanie przestrzeni	193
11.	Naród i procesy narodotwórcze (<i>Zbigniew Krawczyk</i>)	199
	Pojęcie narodu	201
	Procesy kształtowania narodów	205
	Świadomość klasowa i świadomość narodowa	209
	Charakter narodowy i stereotypy narodowe	212
	Wspólnota narodowa w polskiej myśli socjologicznej	216
12.	Państwo a społeczeństwo (<i>Jerzy J. Wiatr</i>)	221
	Pojęcie państwa	221
	Pochodzenie państwa	223
	Ewolucja państwa. Typy i formy państwa	226
	Funkcje państwa	229
	Państwo a struktura klasowa społeczeństwa	231
	Biurokracja	234
	Przyszłość państwa	237

13.	Kultura i jej rola w życiu człowieka i społeczeństwa (Zbigniew Bokszański)	239
	Pojęcie kultury w socjologii i antropologii społecznej	239
	Perspektywa socjologiczna w badaniach kultury	246
	Kultura a struktura społeczna	249
	Upowszechnianie kultury	255
	Kultura masowa	258
14.	Świadomość społeczna (Andrzej Faliński)	261
15.	Religia i Kościół (Władysław Piwowarski)	275
	Pochodzenie religii	276
	Typy religii	278
	Wymiary religijności	281
	Typy organizacji religijnych	283
	Pozareligijne funkcje Kościoła katolickiego w Polsce	285
	Religia w polskim życiu narodowym	287
	Struktura społeczna a religijność	289
16.	Teorie rozwoju społecznego (Leszek Gilejko)	291
	Wybrane koncepcje	291
	Dylemat transformacji. Ewolucja i rewolucja	296
	Społeczne siły transformacji	301
17.	Zmiana społeczna i ruchy społeczne (Wojciech Modzelewski)	306
	Zróżdła zmiany społecznej	306
	Teorie zmiany społecznej	307
	Ruch społeczny	315
18.	Struktura klasowa (Władysław Kwaśniewicz)	321
	Dylematy teorii struktury społecznej	322
	Rozwój koncepcji klasowego zróżnicowania społeczeństwa	327
	Marksowska koncepcja struktury klasowej	329
	Spory wokół Marksowskiej teorii klas społecznych	337
	Rola Marksowskiej teorii klas społecznych w socjologii	341
19.	Uwarstwienie społeczne (Daniel Markowski)	343
	Teorie uwarstwienia społecznego	344
	Koncepcje struktury społeczno-zawodowej	349
	Ruchliwość społeczna i zróżnicowanie społeczne w Polsce	354
20.	Uprzemysłowienie (Witold Morawski)	362
	Istota i geneza uprzemysłowienia	363
	Efekty i bezpośrednie konsekwencje uprzemysłowienia	367
	Pośrednie konsekwencje uprzemysłowienia	369
	Społeczeństwo a uprzemysłowienie	370
	O kumulacji negatywnych konsekwencji uprzemysłowienia: kilka przykładów	372
	Postęp naukowo-techniczny	374
	Demokracja	376

21. Nauka i technika w społeczeństwie (<i>Kazimierz Frieske, Barbara Post</i>)	381
Nauka a porządek społeczny	381
Nauka jako instytucja społeczna	388
Socjologia wiedzy naukowej	392
Dylematy rozwoju nauki i techniki	400
22. Społeczeństwo a polityka (<i>Andrzej Rychard</i>)	409
Polityka i typy systemów politycznych	410
Typy ładu społecznego	413
Władza i uczestnictwo polityczne społeczeństwa: procesy „odgórne” i „oddolne” w ładzie społecznym	417
Indeks osób	423
Indeks rzeczowy	430
Nota o autorach	434